

de herbouw-geschiedenis 1944-1960

De bom

Op 27 november 1944 's avonds om 9 uur viel de bom. Met grote nauwkeurigheid viel hij midden in de sociëteitszaal van ons oude „Tivoli”.

In één klap was het zo vertrouwde gebouw onherstelbaar verwoest. Daarmee kwam een eind aan een geschiedenis vol tradities, vol gezelligheid. Niet alleen het gebouw was verloren, ook het oude sociëteitsleven was, zoals later zal blijken, met het gebouw ten einde.

Misschien zou dat ook het geval zijn geweest als „Tivoli” niet was verwoest, want de oorlog had op velerlei terrein veranderingen teweeggebracht. Maar het verdwijnen van een gebouw, met zijn verschillende zalen, zijn biljarts, zijn waranda en bovenal zijn historie, was natuurlijk wel een extra aanslag op het sociëteitsleven, dat op dat moment zich al gedurende zestig jaren in deze zelfde omgeving had ontwikkeld.

In de jaren vóór de oorlog was het ook niet altijd rozegeur en maneschijn. Ook toen werden extra commissies ingesteld om de sociëteit nieuw leven in te blazen. Maar behalve de eigen sociëteit was „Tivoli” ook het vertrouwde tehuis van allerhande andere activiteiten.

VESTER hield er zijn wekelijkse bijeenkomsten. Jacques van Straten hield er zijn danslessen. Het Meppeler Mannenkoor repeteerde er en het Meppeler Strijkje onder leiding van Ludzer van der Mey musiceerde er iedere donderdagavond. De wekelijkse kaasbeurs vond er plaats, naast tal van vergaderingen, eetpartijen en feesten. De tennisbanen in de zomer, de kegelbaan en de biljarten, trokken steeds weer sportieve beoefenaars, die ook het oude „Tivoli”-gebouw bezochten. Zo vervulde „Tivoli”, ook buiten het eigenlijke sociëteitsgebeuren om, een grote sociaal-culturele rol. Daaraan was voor een groot deel door de oorlog en de vordering van het gebouw door de landwacht al een einde gekomen.

Maar waarom zouden die activiteiten na de oorlog niet weer opgestart worden? De verwoesting maakte ook hieraan echter voor een groot deel een eind.

Toen de bom was gevallen moest het bestuur noodmaatregelen nemen. Op 11 december 1944 komt men bijeen. Weliswaar was het huis van de kastelein Elferink niet verwoest en waren hij en zijn gezin er met lichte verwondingen door glasscherven redelijk goed afgekomen, maar toch was wel wat huisraad mee vernield en was uiteraard een plotseling eind gekomen aan de werkzaamheden van de gérant. Het gebouw is onherstelbaar en zal voor de sloop worden verkocht.

Foto van de Stationsweg in 1922. De woning links op de voorgrond, die stond vlak naast het oude sociëteitsgebouw, viel ook ten offer aan het bombardement in november 1944. Dit terrein werd gevoegd bij de bouwplaats voor het nieuwe „Tivoli“-gebouw met flats.

Heel merkwaardig is dan ook een opmerking in de notulen van 22 februari 1945, midden in de hongerwinter — het donkerste gedeelte van de gehele oorlogstijd —: „Het bestuur is niet tevreden over de gérant. Hij heeft absoluut geen interesse voor het bedrijf.” Hoe kon het ook anders, zou men zo zeggen.

Het bestuur echter concludeert, dat Elferink ander werk moet zoeken. Hij krijgt nog een toelage, maar voor de sociëteit deugt hij niet meer. Uit de notulen valt nauwelijks waar te nemen dat Nederland zuchtte onder de zwaarste beproeving uit de jaren 1940-'45: het bittere eind van de oorlog, met razzia's, vervolgingen, executies, hongertochten en de gevolgen van de mislukking van de Slag bij Arnhem.

Het bestuur van „Tivoli” leek ongestoord zijn werkzaamheden te doen. Zelfs de verwoesting van het gebouw bracht daarin weinig verandering. Althans uit de notulen te lezen. Men zette de bezigheden voort in het noodgebouw, de Duitse keuken, achter het verwoeste hoofdgebouw.

Bevrijd

Op 14 april 1945 was Meppel bevrijd. Op 5 mei eindigde de oorlog officieel met de volledige capitulatie. En op 14 mei vergaderde het „Tivoli”-bestuur in de voormalige Duitse keuken, die nadien nog tal van jaren „Tivoli” zal dienen als sociëteits- en verenigingsgebouw.

De herbouw staat op die eerste vergadering na de oorlog vooraan in de belangstelling: „Wat betreft de herbouw van de sociëteit zijn zeer vele mogelijkheden. Vooreerst echter is er geen materiaal.

Toch moeten we straks met een omlijnd plan komen. Zo mogelijk met een kostenberekening. De heer Otten (architect en bestuurslid) zal worden gevraagd een plan te maken.

Geen blauwdruk, maar wel een waterverf of desnoods een aquarel. Kortom een volledig uitgewerkt plan. De notulist blaakt kennelijk van ijver om snel tot zaken te kunnen komen. Maar: „Dit heeft echter met de vergunning voor de herbouw niets te maken en wordt ook als zodanig betaald.” Over die betaling krijgt men echter later nog een stevige woordenwisseling.

„Er zijn vele mogelijkheden”, schreef op 14 mei 1945 reeds de notulist. En op 28 november 1945 wordt een algemene vergadering van aandeelhouders bijeen geroepen.

Waarnemend voorzitter F. Pasman zegt daar: „Het is wel de bedoeling „Tivoli” weer op te bouwen. Er zijn plannen gemaakt, maar hoe het precies zal worden, daarover is niet besloten.” „Om ook de gelden hiervoor bij elkaar te krijgen stelt de heer Pasman voor, dat de jongeren dit nu maar eens moeten proberen. De oude n.v. kan dan ontbonden worden en een nieuwe n.v. opgericht.”

Op de jongeren wordt dus een beroep gedaan! Maar de heer Pasman wordt twee jaar later wel weer herbenoemd tot bestuurslid en zelfs tot voorzitter. Voorlopig wordt er dus nog geen plaats gemaakt voor die „jongeren”. De laatste zin van het voorgaande citaat is van meer betekenis dan men oppervlakkig zou denken. „De oude n.v. kan ontbonden worden en een nieuwe n.v. opgericht.” Een aantal jaren later zal blijken, dat met deze simpele zin een diep geschil is aangegeven, dat de gemoederen binnen „Tivoli” stormachtig zal bezighouden en dat bijna de n.v. tot ondergang zou brengen.

De schadevergoeding

Al snel na de oorlog wordt bekend, dat door de oorlog verwoeste gebouwen aanspraak kunnen maken op een schade-uitkering. Enerzijds was „Tivoli” verzekerd tegen molest-risico, anderzijds was ook het ministerie van Wederopbouw actief in het vaststellen van oorlogsschaden. Dit in verband met eventueel later uit te keren herbouw-subsidies.

Op 12 december 1945 wordt de schade van „Tivoli” door Molest-risico vastgesteld op f 29.000,-. Maar op 28 oktober 1947 wordt een brief voorgelezen van het „College van Wederopbouw in Drenthe”, waarin de bijdrage oorlogsschade door haar is vastgesteld op f 20.920,-. Uit het verdere verloop van de schadevergoeding blijkt, dat er geen sprake is van twee bedragen die bij elkaar zouden kunnen worden opgeteld. De uiteindelijke schadevergoeding, die aan „Tivoli” na veel geharrewar wordt uitbetaald blijft f 20.920,-. Maar dan is het inmiddels 1953 geworden.

„Tivoli” had een hypotheek bij het Burgerweeshuis van f 15.000,-, zodat het bezit, behalve de grond, de inmiddels voor f 3.000,- aangekochte keuken en nog wat geldmiddelen, bepaald niet veel was. Het bezit aan liquide middelen is op 17 maart 1954 ongeveer f 9.000,-. Daar komt dan nog bij de grond. Dat is alles waarmee uiteindelijk de herbouw wordt gestart. Maar dan is het al weer vele jaren later.

Op 19 december 1959 wordt de definitieve opdracht gegeven en op 12 mei 1960 wordt de eerste steen gelegd door de heer G. B. Meijboom.

De herbouw

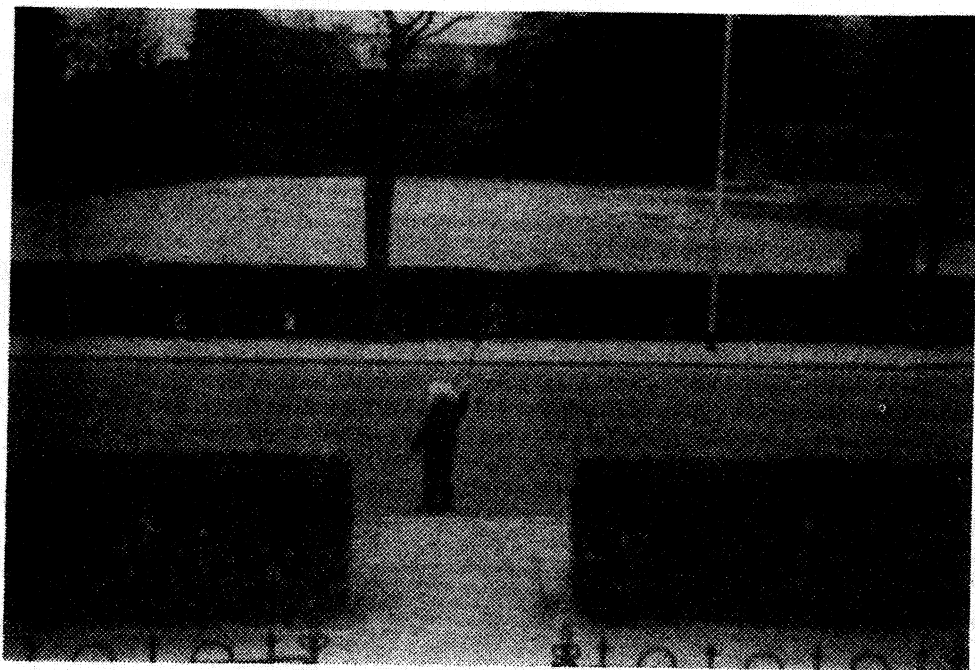
Over de herbouw is gepraat vanaf 14 mei 1945 tot 17 juni 1959 wanneer eindelijk door de Algemene Vergadering van aandeelhouders aan het dan zittende bestuur een blanco volmacht wordt gegeven om de plannen tot herbouw, een flatgebouw, met daarin een restaurant-sociëteit „Tivoli” uit te voeren. Veertien jaren zijn sinds die eerste vergadering na de oorlog verstreken. Jaren, waarin de herbouw soms hevig in de belangstelling stond en dan weer op een laag pitje was gezet.

Jaren, waarin het ene plan na het andere op tafel kwam. Jaren ook, waarin de tegenstellingen tussen de herbouw-optimisten en de herbouw-pessimisten steeds scherper vormen aannamen. De

laatstst, de herbouw-pessimisten, waren feitelijk van den beginne aanwezig, getuige de zin uit de notulen van de Algemene Vergadering van aandeelhouders op 28 november 1945, welke hiervóór reeds door mij werden geciteerd: „de oude n.v. opheffen en een nieuwe n.v. oprichten, teneinde aan de nodige geldmiddelen te komen.” De diepere betekenis was, dat de pessimisten eigenlijk geen zin meer hadden nog geld in „Tivoli” te steken en liever de waarde van hun aandelen zouden willen incasseren. Die waarde werd voornamelijk bepaald door de waarde van de grond. Zou de oude n.v. worden geliquideerd en de eigendommen verkocht aan een nieuwe n.v., dan zouden de pessimisten hun aandelen hebben kunnen inleveren tegen de liquidatiewaarde. Maar dat zou inhouden, dat er nieuwe aandeelhouders zouden moeten komen, die bereid zouden zijn de boedel over te nemen. Zonder dat daarmee ook maar een cent extra werd verkregen om de herbouw van te betalen. Dit was het eerste probleem rond die herbouw.

Het tweede was het feit, dat men het eigenlijk niet eens werd over de plannen. En dat had ook weer te maken met het volstrekt ontbreken van geldmiddelen.

Architect Otten kwam, zoals afgesproken, met zijn plan, „de aquarel”. Het oogstte veel instem-

Het puin van het in 1944 verwoeste sociëteitsgebouw aan de Stationsweg is weggeruimd, het terrein geëgaliseerd en geschikt voor de bouw van het nieuwe „Tivoli”-complex. Op deze unieke amateurfoto is op de achtergrond in het midden de door de Duitse bezetters gebouwde veldkeuken te zien. In de overgangperiode tot de nieuwbouw fungeerde deze als sociëteit. Rechts op de achtergrond is nog te ontdekken het kegelhuis. Beide opstallen werden door het bombardement nagenoeg niet beschadigd.

ming, maar veel verder kwam men er niet mee. Er tekent zich ook nog een ander aspect af: is die herbouw eigenlijk wel alleen een zaak voor de n.v. „Tivoli” (oud of nieuw?). Men vindt dat „Tivoli” moet worden gemoderniseerd. Naast de n.v. als eigenaresse van het vaste goed zou er een sociëteitsvereniging moeten komen als gebruiker. In 1949 krijgt dit zijn beslag. De n.v. treedt als organisatrice van het sociëteitsgebeuren terug en beheert alleen nog de grond en de gebouwen. Toch bemoeit het n.v.-bestuur zich in de latere jaren nog steeds met sociëteitsaangelegenheden, zoals feestavonden, enz. De notulen zijn op dit punt niet zo duidelijk.

De herbouw blijft jaar in jaar uit onderwerp van bespreking. „Otten moet maar weer eens een nieuw plannetje maken”. Zo sleept de zaak zich voort. Men vergadert steeds minder, de vaart lijkt er uit te zijn. De „Duitse keuken” voldoet nog steeds aan het slinkend sociëteitsbezoek. Waarom eigenlijk dan nog herbouwen?

Het bestuur vergadert op 30 november 1949, 22 september 1950, 2 maart 1951, 15 januari 1952, 4 maart 1953 en 25 november 1953. En op 10 februari 1954 gebeurt er, geheel in de lijn van deze afnemende activiteit, iets, dat door enkele bestuursleden als een zware slag voor de herbouwplannen wordt ervaren: de inschrijving in het wederopbouw-grootboek wordt omgezet in obligaties, waarmee de herbouw-plicht wordt afgekocht, maar ook iedere eventuele aanvulling door het Rijk als toch nog tot herbouw zou worden gekomen, vervalt. In het bestuur ontbrandt een heftige ruzie over dit besluit. De penningmeester treedt af en eindelijk is men het erover eens dat, wil er nog iets van de herbouw terechtkomen, het bestuur nu echt moet worden verjongd. Toch blijft tijdens de Alg. Vergadering van 17 maart 1954 het grootste deel van het oude bestuur zitten. Over nieuwbouw wordt niet meer gerept, wel over restauratie van de oude keuken, maar ook daarvoor is geen geld!

Bouwcommissie

Op 3 augustus 1954 komt in de notulen van een bestuursvergadering de volgende zin voor: „Om beter te zullen slagen voor een eventuele opbouw moeten wij met plannen ter tafel komen op de Alg. Vergadering van aandeelhouders.” Men besluit dan om een „Bouwcommissie” te benoemen. We zijn dan dus inmiddels negen jaar verder na de eerste keer dat over „herbouwplannen” werd gesproken en architect Otten zijn „aquarel” met volledige kostenbegroting moest maken. De bouwcommissie lijkt ijverig van start te gaan, maar wordt een jaar later al weer vervangen door een andere bouwcommissie. Toch spreken de notulen van september 1954 dat „er alsnog tot een hogere schadeuitkering gekomen moet worden” en voorts dat: „er zal een plan gemaakt worden door arch. Otten met alleen een sociëteit, resp. in combinatie met een restaurant en woning.”

Op 22 maart 1955 is zowaar het bouwplan van arch. Otten gereed en wordt getoond op de Alg. Verg. van Aandeelhouders. Het plan werd opnieuw zeer gewaardeerd, maar de kosten, begroot op f 200.000,-, vielen zwaar tegen. Getracht zal worden hiervoor een brouwerij te interesseren. De nieuwe Bouwcommissie neemt de plannen over en komt op 31 augustus 1956 met een uitvoerig rapport:

Er zijn drie mogelijkheden:

1. het oude plan van Otten en Fransen	f 200.000,-
2. een kleiner paviljoen-plan	f 80.000,-
3. een gecombineerd plan sociëteit/flatgebouw	

Nòg een andere mogelijkheid: liquidatie en verkoop van alle bezittingen. Het bestuur wijst de liquidatie af en vraagt de bouwcommissie verder te gaan met óf het kleine paviljoen, óf het gecombineerde plan.

1955: Sociëteitsbestuur bijeen in het noodgebouwje achter de tuin. V.l.n.r. de heren G. van der Post - G. ter Braake - E. van Esso - W. van der Weerd - J. H. Boom - G. B. Meijboom en H. T. Idema.

Op 26 september 1956 vindt de algemene vergadering van aandeelhouders plaats. Het bestuur wordt gewijzigd. F. Pasman treedt af. Hij wordt opgevolgd door G. J. v.d. Post. Ook enkele andere bestuursposten worden gewijzigd. De „verjonging” zet door. De bouwcommissie wordt uitgebreid en van nu af aan wordt met steeds groter frequentie vergaderd. Maar de problemen nemen ook snel toe. Het „Paviljoen-plan” blijkt al spoedig weinig kans te hebben op een sluitende exploitatie. De bouwcommissie zoekt het nu in het „combinatie-plan”.

Wel worden nog steeds besprekingen gevoerd met de Oranjeboom-brouwerij, die een plan entameert waarbij ook de toenmalige eigenaar van Hotel „Ogterop”, de heer R. de Vries, moet worden betrokken. Maar ten lange leste laat deze brouwerij het toch afweten.

Tegelijkertijd echter is men in gesprek met het Algemeen Ziekenfonds. Deze instelling wilde een nieuw kantoorgebouw stichten en had wel belangstelling voor de grond van „Tivoli”. Maar het verzekeringfonds wenste onder geen beding een sociëteit-restaurant aan de Stationsweg-zijde. Indien tot samenwerking zou worden gekomen dan zou „Tivoli” met de achterzijde of hoogstens met de Catharinastraat genoeg moeten nemen. Het bestuur van „Tivoli” wees deze voorwaarde van de hand, zodat na vele vergaderingen ook dit combinatie-plan niet doorging. Intussen waren echter enige nieuwe gegadigden tevoorschijn gekomen. Het waren de heren Beijer en Veenendaal, die optraden als tussenpersonen voor een beleggingsmaatschappij. Deze zou bereid zijn een flatgebouw te plaatsen op de grond van „Tivoli”. De benedenverdieping zou voor sociëteit-restaurant worden ingericht. Ook zou voor de gerant een flat worden gereserveerd. De kosten voor „Tivoli” zouden gedeeltelijk kunnen worden betaald uit de opbrengst van de grond, zodat uiteindelijk het nieuwe bezit voor „Tivoli” een exploitabel geheel zou worden. Alles leek uitermate gunstig, totdat bekend werd dat over de „belegger” weinig gunstige informatie te verkrijgen was. De onderhandelingen braken opnieuw af. Maar de heer Veenendaal was niet voor één gat te vangen. Hij wist een aannemer te vinden, die bereid zou zijn het project zelf te financieren. Ook deze aannemer trok

zich na verloop van enige tijd weer terug en dreigde zelfs het werk „besmet“ te verklaren. Op dat moment, toen bestuur en bouwcommissie na zoveel concrete inspanningen weer diep in de put zaten, daagde een nieuw licht in de vorm van de aannemer Siemerink, die bereid was de plannen over te nemen en zelf mee het risico te dragen.

Op 19 december 1959 werd definitief met deze aannemer ten kantore van notaris Krans het bouwcontract gesloten. Architect was het bureau Nieman en Steeneker te Assen. De heer Veenendaal had de verkoop van de flats in handen. Hij zou er uiteindelijk weinig plezier van beleven. Maar het is stellig ook vooral aan deze doortastende en ijverige man te danken, dat „Tivoli“ uiteindelijk toch werd herbouwd.

Aandelen-speculatie

Intussen had het bestuur echter nog met andere moeilijkheden te kampen. Naarmate de herbouwplannen concreter vormen aannamen, groeide het verzet van de herbouw-pessimisten.

Verenigd in een groep, die vooral bestond uit oudere sociëteitsleden en enkele afgetreden bestuursleden, trachtte men onderhands de aandelen van de hand te doen en leek het niet uitgesloten dat „Tivoli“ het slachtoffer zou worden van een wilde speculatie-strijd. Indien immers de meerderheid der aandelen in handen van een grond-speculant zouden komen, zouden het bestuur en de bouwcommissie volstrekt buiten spel worden gezet en zou ook de sociëteitsvereniging, waarin de 200 leden waren ondergebracht, — die echter geen stemrecht hadden op de aandeelhoudersvergadering — aan de kant worden geschoven.

Wilde geruchten deden de ronde en toen op 4 november 1958 een algemene vergadering van aandeelhouders bijeen kwam, was het ongekende aantal van 45 aandeelhouders, vertegenwoordigende 132 aandelen, bijeen.

Het was een stormachtige vergadering, omdat een volmacht werd gevraagd tot het aangaan van een bouwcontract met inbreng van de eigen grond. De herbouw-pessimisten wisten aan de volmacht enige voorwaarden te verbinden, welke op zich niet onredelijk leken, maar die, zoals later zou blijken, op dit moment bijna niet te realiseren waren. Allereerst moest met een pachter een overeenkomst zijn aangegaan, die tot een sluitende begroting zou leiden, en voorts mochten de flats slechts worden verkocht aan hen, die in het bezit waren van 4 „Tivoli“-aandelen. De prijs voor die aandelen werd vastgesteld op f 250,-. Ter vergadering werden genoteerd de namen van hen, die voor deze prijs hun aandelen ten verkoop aanboden. Het leek allemaal goed te gaan. Het besluit werd met 113 stemmen voor en 2 tegen aangenomen.

Maar alda bleek, dat de pachter niet zo snel te vinden was, terwijl ook van de aandelen-verkoop vooralsnog niet veel terecht kwam. Steeds hing de dreiging in de lucht dat een grondspeculant in één klap de aangeboden aandelen zou overnemen en daarmee de macht in „Tivoli“ zou krijgen. Toen de geruchten sterk in die richting gingen kwamen enkele aandeelhouders, waaronder de heer G. B. Meijboom, bijeen en werd door hen besloten alle 72 aangeboden aandelen over te nemen en te deponeren bij notaris Krans. Daarmee zou een depot worden aangelegd van waaruit de toekomstige flateigenaren hun aandelen konden verkrijgen. Deze aandeelhouders financierden dus de aandelen-overname en kregen later, na de doorverkoop, hun geld weer terug. Het gevaar van grond-speculatie was hiermee afgewend en de felste herbouw-pessimisten waren uitgekocht.

Tivoli in de Raad

De aandelen-kwestie had ook nog een flinke staart in de gemeenteraad. Toen de bouw van start zou gaan waren 9 van de 19 flats verkocht. De Nutsspaarbank was bereid voor de andere 10 flats een lening van f 225.000,- te verstrekken onder voorwaarde, dat de gemeente hiervoor garant zou staan.

Gelet op het belang, dat de gemeente had bij het bebouwen van deze, door de oorlog zo gehaven-

de, plek en voorts het feit dat de beperkte woonruimte van Meppel zou worden uitgebreid met 19 goede flats, was zulk een garantieverklaring niet ongebruikelijk. Maar over het feit, dat de kopers ook nog 4 aandelen „Tivoli” moesten bezitten, struikelden de meeste raadsleden. Sommigen wisten in hun grote wijsheid te becijferen, dat de flats veel te duur waren en in plaats van f 22.500,- niet meer dan f 16.000,- behoeften te kosten; een ander lid meende dat er geen behoefte aan deze flats zou bestaan; weer een maakte zich ongerust dat er een restaurant (of misschien wel hotel) bij zou komen. Maar uiteindelijk aanvaardde de Raad het voorstel van B. & W. om de garantie te verlenen, nadat bepaald was dat het bezit van 4 aandelen „Tivoli” niet verplicht mocht worden gesteld. Over de „winsten” van de heer P. Veenendaal werden ook enige misprijzende en volstrekt onterechte opmerkingen gemaakt. In de „Meppeler Courant” van 12 oktober 1959 werd de Raad op rustige, doch niet mis te verstane wijze terechtgewezen over deze miserabele opmerkingen.

Wisseling van de wacht

Op 15 mei 1959 vindt er een nieuwe tegenslag plaats. Voorzitter G. v.d. Post kan zich niet verenigen met het bestuursbeleid en treedt af. In zijn plaats wordt ondergetekende benoemd tot voorzitter. Dit geschiedde in zijn afwezigheid. Teruggekomen van vakantie vernam ik, dat men mij tot voorzitter had benoemd en dat ik het „Tivoli”-schip verder moest loodsen. Als bestuurslid en lid van de bouwcommissie waren de problemen mij uiteraard geheel bekend, maar er moest nu toch stevig worden doorgepast.

Op 17 juni 1959 vond wederom een algemene vergadering van aandeelhouders plaats. Ik hield daar een uitvoerige toespraak, waarin ik de ontwikkelingen schetste en de problemen op een rijtje zette. Tivoli zou een bedrag van f 130.000,- nodig hebben voor bouw en inrichting. Er kon een hypotheek van f 100.000,- à 4¾% worden verkregen en voorts een lening van een brouwerij van f 20.000,-.

Er was nog f 10.000,- ongedekt. Doch dit bedrag zou ook wel worden verkregen. Ook met pachter Piet Kingma was een overeenkomst gesloten. Helaas echter trok Kingma op de avond voorafgaande aan deze aandeelhoudersvergadering zich terug. Waarmee de zaak opnieuw in een impasse leek te zijn geraakt. Maar de vergadering bleek ditmaal aanzienlijk meer bereid tot medewerking en gaf het bestuur blanco volmacht om over te gaan tot herbouw, ook als er nog geen pachter was gevonden. Daarmee was het licht eindelijk op groen gezet. Op 19 december 1959 werd de opdracht tot bouw gegeven aan Aannemersbedrijf Siemerink. Op 12 mei 1960 werd de eerste steen gelegd door de heer G. B. Meijboom. Op 8 september 1960 werd het hoogste punt bereikt en op 20 januari 1961 vond de opening plaats. Burgemeester Kleijn, van wie veel medewerking was verkregen om de moeilijkste drank- en bouwvergunning-klippen te nemen, verrichtte de officiële handeling daartoe.

Pachters en drank

Er waren in die tussentijd 11 pachters aangetreden. Tenslotte werd met de heer B. C. Nieland uit Apeldoorn een overeenkomst gesloten. Bij de inrichting van de sociëteitszaal adviseerde mevr. Stien Eelsingh. Er waren intussen nog tal van andere problemen opgelost. Eén daarvan was de drankvergunning. „Tivoli” had nog een sociëteitsvergunning, welke dateerde van vóór de huidige drankwet. Het was een onbeperkte vergunning, echter uitsluitend voor leden en introducés. Voor

23 november 1953: De Inspecteur van de Volksgezondheid brengt de op het oude en inmiddels verwoeste sociëteitsgebouw verleende vergunning over op het te stichten nieuwe gebouw, met inachtneming van de hieraan verbonden voorwaarden.

STAATSTOEZICHT OP DE VOLKSGEZONDHEID
AFDELING DRANKBESTRIJDING

No. 1905/1

BERICHT

'S-GRAVENHAGE, 23 November 1953.

JAN PIETERSZ. COENSTRAAT 49
TELEFOON 773365

BETREFFENDE

Naar aanleiding van Uw desbetreffend, tot de adjunct-inspecteur G.A. van der Putten te Glimmen gericht verzoek deel ik U mede, dat de vergunning van de N.V. Buitenso-ciëteit "Tivoli" in Uw gemeente zal kunnen gelden voor het door die naamloze vennootschap te stichten nieuwe gebouw, mits dit gebouw een zodanig karakter zal krijgen, dat er sprake is van een inrichting, welke kan worden gerangschikt onder een der rubrieken van artikel 25 van het Drankwetbesluit 1932 en voldoet aan de artikelen 26 t/m 29.

Voorts zullen de vergunningslocaliteiten moeten voldoen aan de artikelen 4 t/m 11 van genoemd Besluit.

Het verdient m.i. aanbeveling, dat de op de bouw van de inrichting betrekking hebbende plannen tevoren aan mij worden voorgelegd.

Ik merk nog op, dat de in het gebouw te vestigen sociëteit onderworpen zal zijn aan het in de algemene politieverordening voor café's vastgestelde sluitings-uur, behoudens de eventueel door de burgemeester daarvan te verlenen ontheffing.

De Wnd. inspecteur van de Volksgezondheid,

(Mej. Mr. F. Mulder)

de Heer L. Westra,
Notaris,
Zuideinde 37,
Meppel.

het restaurant kon deze niet worden gebruikt. De vergunning inleveren en ruilen voor een normale horeca-vergunning met sluitingsonthefing voor het sociëteitsgedeelte leek niet zo aantrekkelijk. De sociëteit zou dan afhankelijk zijn van een vergunningsstelsel. Uiteindelijk werd, mede door de positieve hulp van de inspecteur van de Drankwet, de heer v.d. Putte, een goede oplossing gevonden.

Voor de heer Veenendaal waren nog jaren van ergernis weggelegd vanwege een latente one-nigheid met de buurman van „Tivoli”, de heer Rademaker. Deze had ook een stuk grond inge-bracht, zodat er over een grotere lengte gebouwd kon worden. Hij had echter een aantal bedingen gemaakt, die onduidelijk waren geformuleerd, maar die nog jarenlang onderwerp waren van een afmattende strijd, welke de heer Veenendaal moest voeren om het project ten einde te brengen en uiteindelijk zijn geld te krijgen. Veenendaal heeft er, zoals ik al eerder schreef, uiteindelijk niet zo-veel vreugde aan beleefd. Hij had beter verdiend.

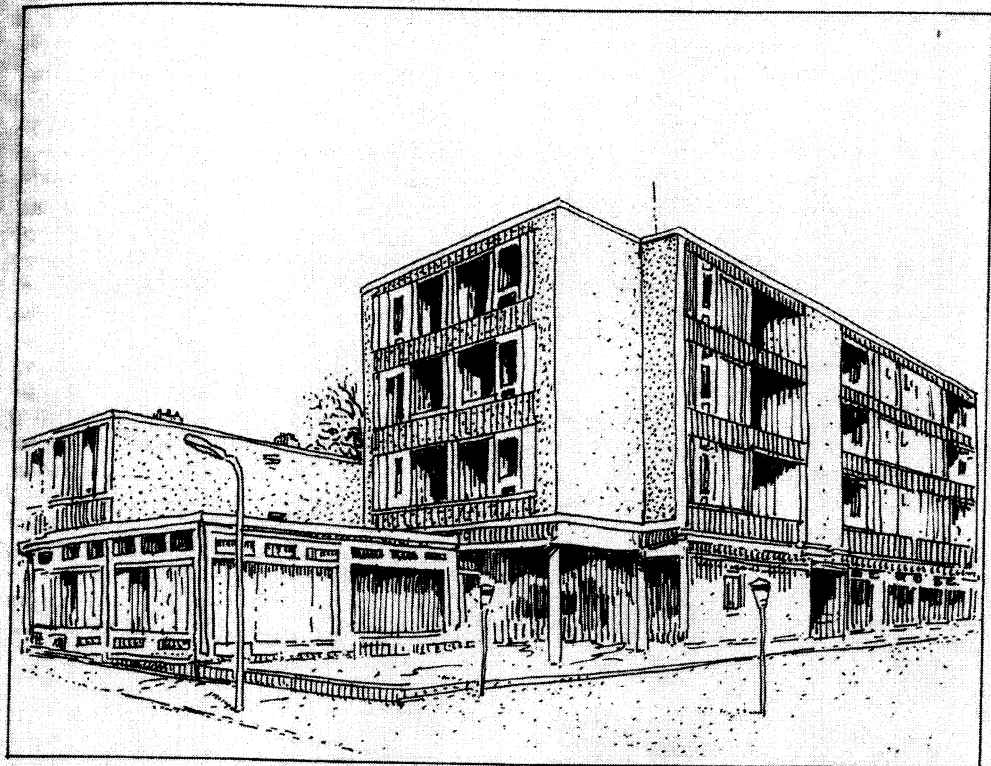
Slotoverweging

Ik wil deze herbouw-geschiedenis hier beëindigen. Zij is toch al te lang geworden, zoals mijns in-ziens ook de herbouw te lang op zich heeft laten wachten.

Achteraf bezien kan de vraag worden gesteld: waarom duurde het zo lang? Ik denk dat het ant-woord hierop niet eenvoudig te geven valt. Wél denk ik, dat de „Tivoli”-herbouw vertraagd werd o.m. door drie factoren: de eerste was het latente geldgebrek. Er was eigenlijk niets! De tweede was het feit, dat na de oorlog alles veranderde, ook de behoefte aan een sociëteit. En de „oude keuken” voldeed in die eerste jaren, waarin alles eenvoudig was en iedereen blij was met de nieu-

Besprekingen tussen het sociëteitsbestuur en de architect J. Steeneken, uitvoerder P. Veenendaal en pachter B. C. Nieland.

we vrijheid, in verhouding toch zeer goed. De druk was dus niet zo groot. Maar ontegenzegglijk was ook het gebrek aan werkelijke doortastendheid van het zittende „Tivoli“-bestuur niet geheel onschuldig aan deze traagheid in de herbouw-ontwikkeling. Uiteindelijk heeft de herbouw helaas niet geleid tot het beoogde doel. De sociëteit in haar oude vorm is niet teruggekeerd. Het gebouw voldeed uiteindelijk toch niet. Te veel is opgeofferd aan het restaurant, dat voor de inkomsten moest zorgen. De verhouding met de eerste pachter werd ook steeds stroever en uiteindelijk bleek het restaurant een blok aan het been van „Tivoli“. Ik geloof dat het een goede zaak is geweest, dat een nieuw bestuur de knoop heeft doorgemaakt: afstoting van het restaurant en bouw van een nieuw, klein sociëteitsgebouw, gekoppeld aan de kegelbaan en verbonden met de tennisbanen. En daarmee is dan uiteindelijk toch het oude „Paviljoen-plan“ gerealiseerd. Men kan nu achteraf de conclusie trekken, dat destijds wellicht toch de verkeerde beslissing is genomen. Men had zich heel wat zorgen, ergernissen en inspanningen kunnen besparen, indien toen direct voor het „Paviljoen-plan“ zou zijn gekozen en de grond met het voterrein zou zijn verkocht ten behoeve van een flatgebouw. Maar ja, dat is nakaarten. Ik acht mij echter, als belangrijke medeplichtige aan het „Combinatie-plan“ gerechtigd deze twijfel nu, na zoveel jaren, uit te spreken.

juli 1983

J. H. Boom